TÜRKİYE VE KKTC'DEKİ KİLİSELER VE MALLARINA İLİŞKİN ABD KARAR TASARISI

Ömer Engin LÜTEM

Ömer Engin LÜTEM
30 Haziran 2014

Yaklaşık üç yıldır A.B.D.de yerleşik bazı Ermeni ve Rumlar, Türkiyede bulunan ve kullanılmayan bazı kilise ve diğer dini yapıtları 2015 sürecinde Türkiyeye karşı açmış oldukları kötüleme ve eleştirme kampanyasında kullanmak istemektedirler.

Bu konuda geçen Mart ayı sonunda Temsilciler Meclisine Türkiyenin Hristiyan Kiliselerine İlişkin Sorumluluğu başlığı altıda bir kanun tasarısı sunulmuştu. Bu tasarı gereğince ABD Dışişleri Bakanı Türkiye ve KKTCde bulunan, geri verilmemiş ya da başka bir şekilde sahiplerine iade edilmemiş olan kiliseler ve diğer dini yapılar hakkında yıllık bir rapor düzenleyecek, rapora söz konusu yapıtların bir listesi de eklenecek, ayrıca bu yapıtların geri verilmesi konusunda her yıl olan gelişmeler de belirtilerek rapor ABD Kongresinin iki Meclisine gönderecektir. Bunun dışında bu rapordaki bilgiler ABD tarafından yayımlanan İnsan Haklarına İlişkin Uygulamalar ve Uluslararası Dini Özgürlükler yılık raporuna konacaktır.

Birinci Dünya Savaşı içinde ve izleyen yıllarda Osmanlı Devletinde yaşayan Rum ve Ermenilerin çoğunluğu, Osmanlıya karşı savaşan ülkelerle işbirliği yaptıkları için, ülkeden ayrılmışlar veya başka yerlere gönderilmişlerdi. Bunların geride bıraktıkları, dini olanlar dâhil, mallar kamuya geçmişti. Ancak ülkede kalan Rum ve Ermenilerin ibadetinde yetecek sayı ve nitelikteki dini yapıtlar kendilerine verilmişti. Uluslararası temaslar ve turizmin artması sonucunda bu yapıtların pek çoğu son yıllarda ilgili cemaatlere geri verilmeye, bazılarının da bedeli ödenmeye başlanmıştı. Bunun haricinde tarihi değeri olan bazı kiliseler Devletçe onarılarak ibadete açılmıştı.

Hıristiyan dini yapıtlarına ilişkin olarak son derecede olumlu gelişmelerin olduğu bu dönemde, tamamen aksi bir durum varmış gibi, ABD Temsilciler Meclisine bir yasa tasarısı

verilmesi açıklaması zor bir çelişki olup esas amacının malların iadesi değil daha ziyade 2015 sürecinde Türkiyeyi yermek, zarar vermek olduğunu düşündürmektedir.

Konuya uluslararası hukuk yönünden bakarsak, dünyanın her yerinde olduğu gibi, Türkiyedeki tüm taşınır veya taşınmaz mallar Türk mevzuatına tabidir. O nedenle ABDdeki tasarının kanunlaşması Türkiyenin iç işlerine karışmak anlamına gelecek, bu nedenle de Türkiye tarafından kabul edilmeyecek ve böylece hayli hassas dengeler üzerinde oturan Türkiye-ABD ilişkileri zarar görecektir.

Söz konusu tasarı, bazı ufak değişikliklerden sonra 26 Haziran 2014 tarihinde Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesinde oy çoğunluğu ile kabul edilerek Genel Kurula gönderilmiştir. Orada da kabul edildikten sonra Senato Dış İlişkiler Komitesine oradan da Senato Genel Kuruluna gidecek, orada da kabul edildiği takdirde Başkan imzasından sonra kanun haline gelecektir. Kısaca bu tasarının kanunlaşması için gerekli yol çok uzundur ve normal koşullarda, bu yılın ABDde seçim yılı olduğu da dikkate alınarak, kanunlaşması beklenmemektedir.

Ne var ki bu tasarı ve Ermeni ve/veya Rumlar tarafında, soykırım iddiaları dâhil, bazı konularda verilmiş olan diğer başka tasarılar 2015 süreci içinde Türkiyeye karşı baskı aracı olarak kullanılmak üzere gündemde beklemektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "TÜRKİYE VE KKTC'DEKİ KİLİSELER VE MALLARINA İLİŞKİN ABD KARAR TASARISI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 70. Haziran 29. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/TURKIYE-VE-KKTC-DEKI-KILISELER-VE-MALLARINA-ILISKIN-ABD-KARAR-TASARISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi

E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır